

FIRST LANGUAGE AFRIKAANS

Paper 0512/01

Reading

Kernwenke

Ten einde goed in hierdie eksamen te vaar, behoort die kandidate die volgende te doen:

- In Vraag 1: Skryf antwoorde in hulle eie woorde wat duidelike begrip van die vrae en die teks toon.
- In Vraag 2: Skryf 'n kernagtige opsomming en 'n gemotiveerde vergelyking in goed versorgde taal en in hulle eie woorde.

Kommentaar op spesifieke vrae

Vraag 1

- (a) Alhoewel die meeste kandidate hierdie vraag korrek beantwoord het, het sommige nie besef "boom-angeliere" verwys na plante nie.
- (b) Die meeste kandidate het hierdie vraag korrek beantwoord. Party het slegs een punt behaal omdat hulle die antwoord nie duidelik en volledig genoeg gestel het nie.
- (c) Die meeste kandidate het hierdie vraag korrek beantwoord.
- (d) Alhoewel talle kandidate hierdie vraag reg beantwoord het, het sommige net een punt behaal omdat hulle hul antwoord nie volledig of voldoende verduidelik het nie.
- (e) Vir hierdie vraag moes kandidate objektief na die teks kyk en antwoord dat die insluiting van die pizza-toneel die skrywer se argument bevestig – die gesin was 'n lewende bewys daarvan dat vetsug die gevolg van te veel van die verkeerde soort kos is. Kandidate wat geantwoord het dat dit verkeerd of sleg is om kitskos te eet, het geen punt behaal nie.
- (f) Kandidate moet herinner word dat hulle die woorde of uitdrukkings soos in 'n woordeboekdefinisie moet omskryf of sinonieme vir die gegewe woorde of uitdrukkings moet gee – hulle moet dit nie in hul eie sinne gebruik nie.
- (g) Die meeste kandidate het hierdie vraag korrek beantwoord.
- (h) Talle kandidate het hierdie vraag korrek beantwoord.
- (i) Hier moes kandidate hul antwoord goed verduidelik en nie slegs 'n algemene stelling verskaf nie.
- (j) Vir hierdie vraag, waarin baie kandidate goed gevaar het, moes hulle konsentreer op watter ingesteldheid oorgewig mense wel kan help – hulle moes dus fokus op wat mense moet doen eerder as op wat mense nie moet doen nie.

Vraag 2

Talle kandidate het goed in die opsomming gevaar, hoewel sommige nie verstaan het dat hulle nie 'n algemene opsomming moet skryf nie, maar die tekste moet vergelyk en kontrasteer. Party kandidate het ook nie na die ooreenkomste en verskille in die tekste se styl en doel verwys nie.

Algemene punte waarna opgelet moet word:

- Stelwyses soos die volgende kan gebruik word:
  - In albei tekste ...

- Albei tekste ...
- In Teks 1 word ..., maar in Teks 2 ...
- Teks 1 ...; Teks 2, daarenteen, ...
- Teks 2 ..., terwyl Teks 1 ...
- Kandidate moet genoeg spesifieke inligting verskaf.
- Kandidate moet sover moontlik hul eie woorde gebruik.
- Hulle moenie aanhalings gebruik om hul stellings te staaf nie.

FIRST LANGUAGE AFRIKAANS

Paper 0512/02

Writing

Kernwenke

Ten einde goed in hierdie eksamen te vaar, behoort die kandidate:

- seker te maak dat hulle redelike kennis van, of insig in die onderwerp kan wys, anders moet hulle liever 'n ander onderwerp kies
- menings en argumente in beredenerende en argumenterende opstelle met bewyse te motiveer
- hul opstelle te proeflees.

Algemene kommentaar

Hoewel daar geen werklik uitmuntende of hoogs oorspronklike opstelle was nie, was enkele kandidate wel tot 'n tot 'n goeie, grootliks foutvrye aanbieding in staat. Daar was skryfstukke waarin getoon is dat die kandidaat oor gepaste en akkurate woordeskat beskik om die taak suksesvol te voltooi, grammatika korrek kan gebruik, goed kan spel en leestekens doeltreffend kan gebruik. 'n Aantal kandidate het egter nie oor genoeg taalkennis en kritiese taalbewustheid beskik om bevredigende opstelle op eerstetaalvlak te skryf nie.

Dit is verblydend dat sommige kandidate daadwerklike pogings aangewend het om vooraf beplanning te doen en idees vir hul opstelle logies te orden. Hulle is duidelik geleer om dit te doen as 'n noodsaaklike eerste stap in die skryfproses. 'n Geheuekaart van hoofpunte waarop dan uitgebrei kan word in die skryfstuk, help om paragrawe beter met mekaar te laat skakel en te wys of daar genoeg idees is vir die opstel.

Die meeste opstelle het aan die vereiste lengtevereistes voldoen. Daar was egter 'n paar kandidate wat nie in staat was om albei opstelle goed aan te pak nie.

Om die standaard van kandidate vir hierdie eksamen se skryfwerk te verbeter, moet spesifieke aandag aan die volgende gegee word:

- Swak beheer van taalstrukture en woordeskat, verhoed dat kandidate hul gedagtes kan uitdruk.
- Foutiewe taalgebruik, bv.
  - verwarring van woorde soos “eintlik” en “eindelik”, “weggesteek” en “weggekrui”, “grond” en “land”
  - die gebruik van “deur dit” en “van dit” in plaas van daardeur en daarvan
  - die foutiewe gebruik van die lydende vorm: “Sy was vermoor” in plaas van “Sy is vermoor”. Hierdie reël vir die verlede tyd van die lydende vorm (passief) moet ingeskerp word
  - “meeste” in plaas van “die meeste”
  - foutiewe voorsetselgebruik, bv. 'n gebrek “van” in plaas van “'n gebrek aan”; “Dit word besoedel teen chemikalieë in plaas van “Dit word besoedel deur chemikalieë”
  - die weglating van die woord “saam” in, bv. “Ek ry met my ouers”, in plaas van “Ek ry saam met my ouers”.
- Spelling is oor die algemeen swak. Meer aandag moet gegee word aan die leer van spelreëls.
  - Homonieme word verwar, bv. “ryk” en “ruik”, “lei” en “lui”, “kleure” en “klere” en “lig” en “lug”, “vryhied” in plaas van “vryheid”
  - Lang vokale of diftonge word verkeerd gespeld, bv. “meur” in plaas van “muur” en “duur” in plaas van “dier”
  - Diakritiese tekens, soos die kappie en die deelteken word verkeerd gebruik of weggelaat, bv. “hoër” in plaas van “hoor”; geen deelteken by “beïnvloed” en geen kappie by “êrens” nie; “se” in plaas van “sê”

- Konstruksies met koppelteken soos die volgende is meestal onbekend: “waterbesoedeling”
- Samestellings word los geskryf, bv. “stil hou” in plaas van “stilhou” en “sop nat” in plaas van “sopnat”, “motor ongeluk” in plaas van “motorongeluk”.
- Leestekengebruik:
  - Die komma is meestal weggelaat tussen werkwoorde (gesegdes) in sinne en voor die voegwoorde waar daar ’n ruspunt in die sin voorkom
  - Die gebruik van die kommapunt is meestal onbekend: die komma word tussen hoofsinne gebruik in plaas van die kommapunt
  - Die dubbelpunt word weggelaat by die direkte rede.

Daar word aanbeveel dat kandidate wat vir hierdie eksamen voorberei, hul skyfvaardighede gereeld moet oefen en terugvoering daarvoor moet kry, ten einde te verbeter en sommige van die algemeenste foute uit te skakel.

Kommentaar op spesifieke opstelonderwerpe

Afdeling 1: Beredenerend en argumenterend

Onderwerp 1

- (a) Heelwat kandidate het gekies om oor hierdie onderwerp te skryf. Oor die algemeen was die opstelle redelik goed wat inhoud betref, hoewel ’n paar toepaslike argumente gewoonlik gebruik en in paragrawe uitgebrei is. Argumente is egter soms herhaal en nie goed genoeg met bewyse gemotiveer vir die opstel om in sy doel te slaag nie.
- (b) Die kandidate wat hierdie opstel geskryf het, het gewoonlik toepaslike idees gehad waarin hulle hul menings oor die onderwerp genoem en probeer motiveer het. Dit was gewoonlik geskik, maar soms nie oortuigend nie en vaag behandel.
- (c) Hierdie onderwerp is deur min kandidate aangepak. Dié wat dit wel aangepak het, se idees was voldoende, maar die inhoud was nie altyd oorspronklik nie. Uitdrukkingsvermoë laat partykeer te wense oor.
- (d) ’n Redelike aantal kandidate het hierdie onderwerp gekies omdat hulle daarby aanklank kon vind en idees of menings daarvoor gehad het. Hulle het gewoonlik daarin geslaag om sowel tieners as volwassenes se menings verstaanbaar en redelik oortuigend te stel sodat die algehele argument ’n mate van struktuur gehad het.

Afdeling 2: Beskrywend en verhalend

Onderwerp 2

- (a) Hierdie onderwerp was gewild, maar dikwels was dit ’n vertelling. Soms is gepoog om die atmosfeer in die winkelsentrum weer te gee deur sintuiglike waarnemings te beskryf, maar dit het nie altyd geslaag nie. Goeie taalgebruik en gepaste woordeskat wat hiervoor nodig is, het dikwels ontbreek.
- (b) Hierdie beskrywende opstel is ook deur verskeie kandidate gekies. Uitdrukkingsvermoë was nie altyd na wense nie weens ’n beperkte woordeskat of onvanpaste woordkeuse. Soms was die opstel slegs ’n opeenvolging van insidente.
- (c) Partytjies is deel van tieners se ervaringswêreld; dus het baie kandidate hierdie onderwerp gekies. Soms is net vertel hoe ’n partytjie verloop het, maar was daar nie ’n aanduiding van dit waartoe die partytjie aanleiding gegee het en wat as gevolg daarvan “begin” het nie.
- (d) Talle kandidate het hierdie onderwerp gekies en ’n verhaal om die titel gebou. Dit het meestal oor misdaad- of bonatuurlike gebeurtenisse (wat gewoonlik in die donker afspeel) gehandel.